



**Силабус**  
навчальної дисципліни  
Безпека життєдіяльності  
з основами медичних знань  
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація  
Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)  
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка  
Рівень вищої освіти перший

|                            |   |
|----------------------------|---|
| <b>Викладач (і)</b>        | Расторгуєва Ірина Сергіївна   |
| <b>Посилання на сайт</b>   | <a href="https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=306#section-1">https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=306#section-1</a> |
| <b>Контактний тел.</b>     | 050-146-46-55   |
| <b>Е-mail викладача:</b>   | irarastorgu@gmail.com   |
| <b>Графік консультацій</b> | Середа 12.50-13.30 год.<br>Субота 08.00 – 09.20 год.  |

**Обсяг курсу на поточний навчальний рік:**

| Кількість кредитів/<br>годин | Лекції | Практичні заняття | Самостійна робота | звітність |
|------------------------------|--------|-------------------|-------------------|-----------|
| 4/120                        | 14     | 18                | 88                | залік     |

**Семестр:** 4

**Мова навчання:** українська

**Ключові слова:** здоров'я, хвороба, системи організму, патологічні стани, імунітет, лікарський контроль.

**Мета та предмет курсу:** Метою викладання навчальної дисципліни

“Безпека життєдіяльності з основами медичних знань“ є сформувати у майбутніх педагогів систему знань про невідкладні стани, навчити засобам надання долікарської допомоги при загрозливих для життя станах та сформувати свідоме ставлення до свого здоров'я та здоров'я учнів.

Предметом вивчення курсу є організація систем організму людини та механізми їх діяльності; чинники захворюваності, основні патологічні процеси, механізми регуляції і адаптації.

**Компетентності та програмні результати навчання:**

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 3. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; упроваджувати здоров'я-збережувальні, профілактичні та оздоровчі технології в педагогічній діяльності.

ФК 10. Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність організму людини.

ПРН 21. Уміти вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, володіти прийомами самовдосконалення.

ПРН 22. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПРН 14. Знати основні закони й положення теорії здоров'я та здорового способу життя; демонструвати готовність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ПРН 10. Знати будову й функції, організму людини, особливості його життєдіяльності.

### **Зміст курсу:**

#### **Змістовий модуль № 1. Медико-біологічні, валеологічні та соціальні аспекти здоров'я.**

Поняття про здоров'я. Культура здоров'я. Здоров'я дітей та підлітків – основа здоров'я нації. Управління у сфері охорони здоров'я. Види лікувально-профілактичної допомоги населенню. Основні напрями удосконалення організації охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я. Організм людини як єдине ціле. Єдність організму і навколишнього середовища. Органи та системи органів, анатомо-фізіологічна характеристика систем організму. Гомеостаз і регуляція функцій в організмі. Реактивність організму та адаптаційні механізми.

#### ***Змістовий модуль № 2. Методи оцінки стану здоров'я.***

Класифікація діагностичних моделей здоров'я людини. Донозологічна діагностика здоров'я людини. Клінічні та параклінічні методи дослідження.

#### ***Змістовий модуль № 3. Основи загальної патології.***

Захисно-компенсаторні реакції (стрес, біль, запалення, гарячка). Патогенез. Патологічні стани. Механізм розвитку патологічного процесу. Внутрішні та зовнішні чинники ризику захворювань. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань. Хвороба, як зниження адаптивності організму.

#### ***Змістовий модуль № 4. Захворювання внутрішніх органів та невідкладна допомога.***

Характеристика функції дихання. Бронхоспазм і ларингоспазм, невідкладна допомога. Бронхіальна астма, невідкладна допомога. Сторонні тіла у верхніх дихальних шляхах, невідкладна допомога. Гострі захворювання органів дихання.

#### ***Змістовий модуль № 5. Захворювання внутрішніх органів та невідкладна допомога.***

Характеристика функції серцево-судинної системи. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Синдром гострої судинної недостатності. Синдром гострої серцевої недостатності.

#### ***Змістовий модуль № 6. Захворювання внутрішніх органів та невідкладна допомога.***

Анатомо-фізіологічні особливості органів травної системи. Гострі стани при захворюваннях травної системи. Гострі отруєння, їх ознаки, невідкладна допомога. Гострі стани при захворюваннях сечовидільної системи. Цукровий діабет, основні ознаки, ускладнення, невідкладна допомога.

#### ***Змістовий модуль № 7 Основи мікробіології та імунології.***

Основні поняття мікробіології: інфекційне захворювання, збудник інфекційного захворювання, механізми та шляхи зараження, джерело зараження, сприйнятливий організм, епідемічний процес. Особливості інфекційного процесу. Періоди перебігу інфекційного захворювання та їх характеристика. Поняття про симптомокомплекс. Загальна характеристика основних протиепідемічних заходів: дезінфекція, дезінсекція, дератизація.

#### ***Змістовий модуль № 8 Вчення про імунітет і фактори захисту організму від інфекційних агентів.***

Визначення поняття «імунітет». Неспецифічні фактори захисту організму від інфекцій. Поняття та значення явища фагоцитозу. Значення інтерферонів для імунітету. Чинники, які стимулюють виділення інтерферону. Класифікація імунітету. Механізм формування вродженого імунітету. Механізм формування набутого імунітету. Визначення поняття «активний» і «пасивний» імунітет. Визначення поняття «вакцина» і «вакцинація». Класифікація вакцин. Значення вакцинації для профілактики захворювань.

**Методи навчання:** Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення).

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні: вправи, практичні роботи.

Методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

Метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу.

Метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів.

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

Метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; метод письмового контролю; метод тестового контролю.

**Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):**

Курс передбачає індивідуальну та групову (командну) роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Курс передбачає удосконалення професійних навичок та формування soft skills, які формують уміння генерувати творчі ідеї, переконувати, мотивувати, керувати часом, знаходити підхід до людей, вирішувати конфлікти, пропагувати культурні цінності; розвивають ситуаційну обізнаність, самостійність творчої думки, індивідуальність, лідерські якості, толерантність, емпатію, навички командної роботи, міжособистісного та ділового спілкування.

закріплення знань, моделюючи ситуації з життя

**Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:**

мультимедійний проектор, інтернет-ресурси, лекційна аудиторія, таблиці, доступ до wi-fi.

Навчально-методичний комплекс (зміст лекцій, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, програма екзамену та інше) завантажено на корпоративній освітній платформі ЗВО – Moodle БДПУ. До дисципліни Вас підкріплює викладач.

У разі он-лайн навчання, лекції та практичні заняття проводяться за розкладом в ZOOM (ідентифікатор постійної персональної конференції викладача надається у розкладі). Система нарахування балів публічно висвітлюється в журналі оцінок (система Moodle).

Для завантаження файлів великого об'єму застосовується інформаційний канал Telegram, в якому створюється група здобувачів освіти, які вивчають дану дисципліну (денна, заочна).

*Розклад занять*

Слідкувати за розкладом занять Ви можете на офіційному сайті БДПУ (розділ розклад, ФФКСЗЛ). Розклад на наступний тиждень оновлюється кожної п'ятниці.

*Процес навчання*

Лекції мають проблемний виклад матеріалу і передбачають дискусію між викладачем та здобувачами освіти.

Практичні заняття передбачають виконання завдань, роботу в команді, аналіз інформації, ідей, проблем, рішень в галузі професійної діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію за відповідною темою, презентації, дискусії, обговорення, аналіз, самоаналіз, вміти виявляти проблеми; формулювати гіпотези; розв'язувати проблеми; обирати адекватні методи та інструментальні засоби; збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; використовувати інноваційні підходи до

розв'язання завдання. Якщо Ви були відсутні на практичному занятті, то маєте завантажити виконану роботу на корпоративну освітню платформу Moodle БДПУ і повідомити про це викладача або застосувати інший варіант показу роботи. Завдання до практичних занять мають бути здані до закінчення вивчення даної дисципліни.

Для зручності спілкування, публічності та прозорості оцінювання, перед початком вивчення дисципліни староста академічної групи створює групу в Telegram. Кожний з учасників групи в період з 8.00 - 20.00 може залишати повідомлення, задавати запитання.

Самостійна робота передбачає виконання Вами завдань до практичного заняття, а саме роботу в зручний час.

У разі он-лайн навчання і проведення занять в ZOOM обов'язковою умовою є увімкнення екрану під час віртуальної зустрічі, користування чатом для повідомлення проблем під час спілкування тощо. Ім'я користувача ZOOM має складатися з Вашого ім'я та прізвища і не нести зайвої інформації.

**Система оцінювання та вимоги:** накопичувальна бально-рейтингова.

Ви отримуєте бали за кожне практичне заняття. Кількість балів визначається залежно від теми, змісту та складності виконаних завдань. Аналогічно оцінюються види самостійної роботи за кожний модуль. В кожному плані практичного заняття та завданнях до самостійної роботи прописано кількість балів та критерії оцінювання. Навчально - методичний комплекс даної дисципліни (робоча програма, силабус, лекції, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання до екзамену) завантажені на корпоративній платформі ZOOM для Вашого зручного користування та успішного навчання.

У разі оф-лайн навчання, Ви отримуєте кількість балів наприкінці практичного заняття в академічний журнал. У разі он-лайн та змішаного навчання, оцінювання відбувається аналогічно, лише оцінка виставляється в електронному журналі Moodle. Якщо Ви не були присутні на парі і завантажили виконане завдання до початку пари, оцінку можете побачити після її завершення. Якщо Ви завантажили завдання пізніше, Ви маєте повідомити викладача і чекати на оцінювання від 1-10 днів на платформі Moodle (електронний журнал).

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка за національною шкалою  |  | Оцінка шкалою ЄКТС                   |
|--|--|--|--------------------------------------|
|  | Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику | Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік | Для всіх видів підсумкового контролю |
| 90-100                                       | відмінно   | зараховано   | A (відмінно)                         |

|       |              |               |   |
|-------|--------------|---------------|---|
| 65-89 | добре        |               | BC (добре)  |
| 50-64 | задовільно   |               | DE (задовільно)   |
| 35-49 | незадовільно | не зараховано | FX (незадовільно) з<br>можливістю<br>повторного складання               |
| 1-34  | незадовільно |               | F (незадовільно) з<br>обов'язковим<br>повторним вивченням<br>дисципліни |

### Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Апанасенко Г.Л. Санологія (медичні аспекти валеології): підручник / Г.Л.Апанасенко, Л.А.Попова, А.В.Магльований. – Львів, ПП —Квартл, 2015. – 303 с.
2. Валецька Р.О. Основи медичних знань. Підручник / Р.О. Валецька. Луцьк: Волинська книга, 2007. – 380 с.
3. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: [Навчальний посібник] / О. Д. Мойсак. – К.: Арістей, 2006 – 588 с.  
Макарова Г.А. Спортивна медицина: Учебник. – М.: Советский спорт, 2013. – 480 с.
4. Маліков М.В., Сват'єв А.В., Богдановська Н.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с
5. Невідкладні стани: Підручник. Вид. четверте, доп. та пер. / М.С. Регеда, В.Й. Кресюн,І.Г. Гайдучок, В.М. Фрайт та ін. За ред. М.С. Регеди, В.Й. Кресюна. – Львів: Магнолія, 2008. – 844 с.
6. Осіпов В.М. Основи медичних знань: Навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2013. – 206 с
7. Основи медичних знань: підручник для студ. вищ. навч. закладів, які навч. за пед. спец. / Р. О. Валецька. – Луцьк: Волинська книга, 2007. – 380 с.
8. Чуприна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навчальний посібник/ О.В.Чуприна, Т.В.Гищак, О.В.Долинна. – К.: Вид. Паливода А.В., 2016. – 215 с.

Допоміжні:

1. Аносов І. П. Анатомія людини у схемах / І.П. Аносов, В.Х. Хоматов. – К. : Вища школа, 2002. – 191 с.
2. Боярчук О. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ О.Д. Боярчук; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. – 395с.
3. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура (кинезотерапия): Учеб. Для студ. высш. учеб. заведений. 3-е изд., испр. и доп. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 624 с.
4. Дубровинская Н.В. Психофизиология ребенка: Психофизиологические основы детской валеологии / Н.В. Дубровинская, Д.А. Фарбер, М.М. Безруких : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – 144 с.
5. Боярчук О. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ.навч.закл./ О.Д. Боярчук; Держ.закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. – 395с.
6. Овчаренко Т.Г. Оптимізація професійного удосконалення спеціалістів з фізичної реабілітації // Наука. Здоров'я. Реабілітація/ Матеріали ІІ Між нар. наук. – метод. конф. – Вип. ІІ.- Луганськ: Знання, 2004. С. 295–299.
7. Хатунцева, С.М. Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення: методичні рекомендації до практичних робіт: посібник для студентів ІСПКО / С М Хатунцева. — Бердянськ : БДПУ, 2016. — 82 с.: іл.
8. Хатунцева, С.М. Анатомія і фізіологія дітей з основами генетики: методичні рекомендації / С М Хатунцева. — Бердянськ : БДПУ, 2016. — 100 с.: іл